

Retki Huippuvuorille

Uusi YVA-laki • Ekskursio Länsimetroon • CORE-hanke käynnistyi

Uusi YVA-laki ja sosiaalisten vaikutusten arviointi

KALLE REINIKAINEN

Uusi YVA-laki on astunut voimaan toukokuussa 2017. YVA-lainsäädännön uusiminen on hyvä asia ja edistää keskittymistä merkittävimpien ympäristövaikutusten arviointiin. Lisäksi lakimuutoksen myötä on saatu käyttöön uusia keinoja ja välineitä, jotka nopeuttavat hankkeiden etenemistä ja mahdollistavat hankkeiden sujumman ja paremman suunnittelun.

VA:n yhteydessä tehdään sosiaalisten vaikutusten arviointi eli SVA, jossa arvioidaan hankkeen vaikutukset ihmisten ja yhteisöjen elinoloihin ja viihtyvyyteen. SVA on koko YVA-lain ajan ollut eräänlainen kummajainen, joka on jakanut arvioinnin osapuolten suhtautumista SVA:n merkitykseen, laajuuteen ja painoarvoon. Sosiaalisten vaikutusten arvioinnin ja siihen liittyvän vuorovaikutteisen keskustelun tarve on Suomessa viime vuosina vahvistunut. Tähän on vaikuttanut etenkin suurten kaivos- ja energiahankkeiden aiheuttama yleisen huolestumisen, epätietoisuuden ja epäluottamuksen kasvu.

Merkittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavien suurten teollisten hankkeiden yhteydessä on Suomessa alettu yhä painokkaammin edellyttää paitsi tiukkojen ympäristönormien noudattamista, myös hankkeen sosiaalista hyväksyttävyyttä, eli ns. sosiaalista toimilupaa. Samanaikaisesti on lisääntynyt julkinen aktivoituminen, mielipiteen ilmaiseminen ja vaatimukset erilaisen vuorovaikutteisen osallistumisen suhteen. YVA:n osallistumisen kanavat ja keinot eivät kuitenkaan ole kehittyneet kysynnän kasvun mukana.

YVA:n toimintamalli tarjoaa kyllä osallisille foorumin, jossa kyselyiden ja keskustelujen avulla etsitään kaikkien edut mahdollisimman hyvin huomioivaa lopputulosta. Osallistumisen vaikutukset jäävät kuitenkin helposti irrallisiksi ja YVA:n jälkeen hankevastaavan vapaaehtoisuuden sitoutumisen varaan.

Omien SVA:sta saami- ni kokemusten myötä olen havainnut, etteivät kaikki arviointiin osallistuvat tahot luota siihen, että pelkkä osallistuminen YVA:ssa tarjottavaan vuoropuheluun on riittävä keino omien intressien ajamiseen. Osallisryhmät kyseenalaistavat YVA:n objektiivisuuden ja YVA nähdään hankkeesta vastaavan puolestapuhujana. Osalliset eivät luota todellisiin vaikutusmahdollisuuksiinsa, jolloin omille näkemyksille etsitään lisää huomiota ja painoarvoa toimimalla samanaikaisesti YVA:n ulkopuolella mediajulkisuudessa. Osallistumisen myötä syntyy kuitenkin monipuolista tietoa, joka parantaa hankkeen laatua ja antaa monipuoliset eväät ja ehdot hankkeen jatkosuunnittelulle. Siksi käytännön arviointityössä on perusteltua kanavoida vuorovaikutteinen keskustelu juuri YVA-prosessiin, jossa samalla muutkin hankkeen vaikutukset arvioidaan.

Voidaankin siis kysyä, onko YVA nykyisellään kykenevä foorumi erilaisten intressien yhteensovittamisen välineenä, ja voidaanko sen puitteissa toteuttaa vuorovaikutteista suunnittelua. Jos tähän pyritään, tulee vuoropuhelun tavoitteeksi asettaa hankkeen sosiaalinen hyväksyttävyys ja hankevastaavan sitoutuminen sosiaalisen toimiluvan tavoitteluun.

impakti

JULKAISIJA YVA RY

PÄÄTOIMITTAJA KALLE REINIKAINEN
KALLE.REINIKAINEN@POYRY.COM

TOIMITUSNEUVOSTO YVA RY:N HALLITUS

TAITTO MARIA VUORMA: VUORMA.FI

PAINOSMÄÄRÄ 240

PAINOPAikka KOPIO NIINI OY: KOPIONIINI.FI

SISÄLTÖ 1/2017

- 2 Uusi YVA-laki ja sosiaalisten vaikutusten arviointi
- 3 Puheenjohtajan palsta
- 4 Uusi YVA-laki voimaan, oletko valmis
- 7 YVA:ssa matala kynnyksen huippuvuorilla
- 10 IAIA:n konferenssissa nostettiin ilmastomuutos keskiöön
- 11 Ympäristöpäätöksentekoa uudistava CORE-hanke käynnistyi
- 12 YVA ry:n ekskursio Länsimetroon
- 14 Vallisaaren kesäretki
- 16 YVA-päivän 2017 esitelmät
- 21 Kuinka yhdistää YVA ja muut lakisääteiset ympäristömenettelyt?
- 25 YVA-julkaisut

Puheenjohtajan palsta

ERKKI IKÄHEIMO

Toimintavuosi 2017 on Yva ry:ssä osittain erilainen kuin aikaisemmat toimintavuodet. Tämä johtuu kahdesta erilisestä hankkeesta: Ensimmäinen hanke on EIALAW 2018 kansainvälinen konferenssi, jonka toinen pääjärjestäjä Yva ry on. Toinen on CORE-hanke, jonka toteuttaminen alkaa vuoden 2017 lopulla.

Aiemmin Yva ry ei ole ollut mukana kansainvälisen konferenssin järjestämisessä – tämä on siinä suhteessa mielenkiintoinen ohenavaus. Kehityshankkeiden toteuttamisessa, kuten CORE-hanke on, on Yva ry ollut aikaisemminkin. Muutama vuosi sitten olimme mukana toteuttamassa Imperia-hanketta, jossa kehitettiin YVA-prosessia.

EIALAW-hanke on Suomen akatemian rahoittama hanke, jossa päätoteuttajana on Itä-Suomen yliopisto ja hankkeen vetäjä on ympäristöoikeuden professori Ismo Pölönen. Hankkeen virallinen nimi on Environmental Impact Assessment Law in Transition – Keys for Smart Re-design and Implementation (EIALAW). Hankkeessa kehitetään konkreettisia käytännön malleja YVA-lainsäädännön uudistamiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi hanke tarjoaa neuvoja ja ohjausta sektorin toimijoille.

Hankkeen toteutusaika on 2016 – 2018. Muut hankkeen toteuttajat ovat ympäristöministeriö, alueelliset YVA-viranomaiset, Yva ry sekä YVA-keskukset Isossa-Britanniassa, Tanskassa ja Kanadassa. Hankkeeseen liittyvä

kansainvälinen konferenssi on 23.3.2018, mikä on heti YVA-päivän jälkeinen päivä.

CORE-hanke on viralliselta nimeltään Collaborative remedies for fragmented societies – Facilitating the collaborative turn in environmental decision-making (CORE). Hankkeen kärki on ympäristöön liittyvissä päätöksissä, joita ovat lupaprosessit, YVAt, kaavat, lain valmistelu ja myös yritysten ympäristövastuisiin liittyvät toimet eri sektoreilla ja aluetasolla. Hankkeesta kerrotaan enemmän artikkelissa tämän lehden sisäisivuilla.

Molemmat näistä hankkeista on alun perin tuonut Yva ry:hyn yhdistyksen edellinen puheenjohtaja Päivi A. Karvinen. Joten kiitoksia Päiville näiden hankkeiden tuomisesta yhdistykseen. Mutta en kiitä Päiviä ainoastaan näistä, vaan myös koko hänen erinomaisesta kolmevuotisesta puheenjohtajakaudestaan.

Näistä kahdesta kiinnostavasta hankkeesta huolimatta on YVA-päivä kuitenkin yhä Yva ry:n tärkein toimintatapa palvella jäsenistöään – Impakti-lehden ohella. Muita aktiviteetteja ovat ainakin retket ja pikkujoulut.

Erkki Ikäheimo, Yva ry:n puheenjohtaja

Kannen mosaiikin suunnittelu ja toteutus Maria Vuorma. Alkuperäiset kuvat ovat ottaneet Lauri Erävuori, Sonja Oksman ja Taina Klinga.

Uusi YVA –laki voimaan - oletko valmis

TEKSTI JA KUVAT: SEIJA RANTAKALLIO, NEUVOTTELEVA VIRKAMIES, YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

Pitkään valmisteltu YVA-lakipaketti astui voimaan toukokuun puolessavälissä. Uuden lain soveltaminen ottaa parhaillaan ensiaskelia. Ympäristöhallinto on valmistautunut lain soveltamiseen kouluttamalla YVA-yhteysviranomaiset ELYssä ja TEMissä sekä informoimalla sidosryhmiä. ELYt puolestaan ovat kouluttaneet oman alueensa YVA-toimijoita eri puolilla Suomea. Nyt sitten vain soveltamaan.

YVA-lain muutosta koskenut lakipaketti uudisti ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevat säännökset. YVA-lain lisäksi muutettiin 13 lupalain säännöksiä ja lisäksi luonnonsuojelulakia. Muutoksella pantiin täytäntöön YVA-direktiivin muutos (2014/52/EU) ja hallitusohjelman kirjaukset YVasta, joiden tavoitteena oli sujuvoittaa ympäristöllisiä menettelyjä.

Lain ja asetuksen muutokset

Uusi YVA-laki on jäsennelty seitsemään lukuun. Yleiset säännökset on koottu yhteen lain alkuun ja erinäiset säännökset lain loppuun. YVA-menettelyn soveltaminen yksittäistapauksessa on saanut oman lukunsa, samoin YVAN huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa.

YVA-menettelyä ja valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia koskevat luvut ovat vanhan lain tavoin omissa luvuissaan. Hankeluetteloa ei löydäkään enää asetuksesta, ei myöskään yksittäistapauspäätöksenteon tekijöitä, sillä ne on siirretty lain liitteiksi. Ne ovat keskeiset

soveltamisalaa määrittävät tekijät ja nykykäytännön mukaisesti lain tasolla säädettäviä. YVA-asetus on lyhentynyt huomattavasti. Soveltamisalaa koskevien pykälien siirtymisen ohella myös viranomaisten tehtävät on kaikki siirretty lakiin.

Tarkka lukija on varmaan huomannut, että Suomen ympäristökeskuskelle (SYKE) ei ole enää osoitettu lakisäateisiä tehtäviä. Tämä johtuu siitä, että SYKEN tehtävistä osa on siirtynyt ympäristöministeriölle, kuten koulutus ja osa tehtävistä on ajan myötä käynyt tarpeettomaksi, kuten arviointiasiakirjojen tallettaminen.

Nettisivujen kautta asiakirjat ovat pitkään yleisesti saatavilla ja on yhteysviranomaisen tehtävä säilyttää tarvittavat kappaleet omassa arkistossaan. Ympäristöministeriö voi tulosohjauksen kautta edelleen osoittaa YVA-tehtäviä SYKELLE.

Merkittävät vaikutukset korostuvat

Direktiivissä terävöitettiin todennäköisesti merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arvioimista ja kuvaamista ja YVAN

lopputuloksena pitää jatkossa olla aiempaa korostetummin näkemys hankkeen merkittävistä vaikutuksista. Arviointiin tulee lisäksi sisällyttää sellaiset vaikutukset, joiden merkittävyydestä ei ole selvyyttä ja edellyttävät siksi tarkempaa selvittämistä.

Vähäiset vaikutukset voidaan perustellusti ehdottaa arviointiohjelmassa jätettäväksi arvioinnin ulkopuolelle. Arviointiohjelman rooli on näin ollen tärkeä, koska sen avulla voidaan tehdä rajauksia ja sujuvoittaa vaikutusten arviointia.

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä

Kun yhteysviranomainen ennen antoi lausunnon arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä, laatii se jatkossa lisäksi perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

YVA-lakiin on vuosien varrella kohdennettu kritiikkiä siitä, että hankkeesta vastaavan oma arviointi voisi olla puolueellinen. Uuden lain mukaan yhteysviranomainen todentaa hankkeesta vastaavan arvioinnin

Uuden lain mukainen YVA-menettely. Arviointiohjelmasta kuuleminen lyheni 30 päivään, erityisestä syystä aikaa voidaan pidentää 60 päivään. Uutta on myös yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä arviointiselostuksesta.

ja voi päätyä erilaiseen lopputulokseen merkittävistä vaikutuksista kuin hankkeesta vastaava.

Uusi laki mahdollistaa arviointiselostuksen täydentämisen silloin, kun selostus on niin puutteellinen, ettei yhteysviranomainen voi tehdä perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Puutteellisuuskynnys on määritelty korkeaksi. Jos hankkeesta vastaava noudattaa yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antamaa lausuntoa ja ohjausta, ei tällaiseen täydentämiseen ole tarvetta.

Jatkossa lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistessa. Lupaviranomaisen tulee osoittaa, miten se on ottanut YVAn tulokset huomioon ja miten merkittävät vaikutukset tulevat lievennetyiksi tai kokonaan poistetuiksi.

Ympäristövaikutusten arviointi

Jatkossa ympäristövaikutusten arviointi voidaan tehdä erillisen YVA-menettelyn sijaan kaavoituksen yhteydessä yhteismenettelynä. Toisena vaihtoehtona YVA-menettelyn ja

kaavoituksen integroinnista on kuulemisvaiheiden yhdistäminen, muutoin menettelyt olisivatkin itsenäiset.

Jos kumpikaan tapa ei tunnu soveltuvan hankkeeseen, on kolmantena vaihtoehtona tehdä menettelyt täysin erillisinä. Hankkeesta vastaava voi tehdä aloitteen yhteismenettelystä yhteysviranomaiselle. Tämän jälkeen yhteysviranomainen ja kaavoitusviranomainen sopivat yhteismenettelyn käytöstä. Mikäli yhteistä näkemystä ei syntyisi, sovelletaan tavallista YVA-lain mukaista menettelyä.

Yhteismenettelyä ei kuitenkaan voida soveltaa tilanteissa, joissa hankekaavan laatimisesta vastaa va kunta on itse hankkeesta vastaava. Säännös on tarpeen viranomaisen riippumattomuuden varmistamiseksi YVA-direktiivissä edellytetyllä tavalla.

Yhteismenettelyn aluksi on suositeltavaa pitää ennakkoneuvottelu. Yhteismenettelyssä kaavoitusviranomainen on prosessin vetäjä, joka huolehtii kuulemisista ja hankkeesta vastaavan tuottamien YVA-asia-kirjojen liikenteestä.

Arviointiselostus on yhteismenettelyssä samanniminen kuin ”normi-YVAssa”, mutta arviointiohjelma on nimetty maankäyttö- ja rakennuslaissa suunnitelmaksi siitä, miten hankkeen ympäristövaikutukset arvioidaan.

Suunnitelman arviointiselostuksen sisältövaatimukset määräytyvät kuitenkin YVA-lainsäädännön mukaisesti.

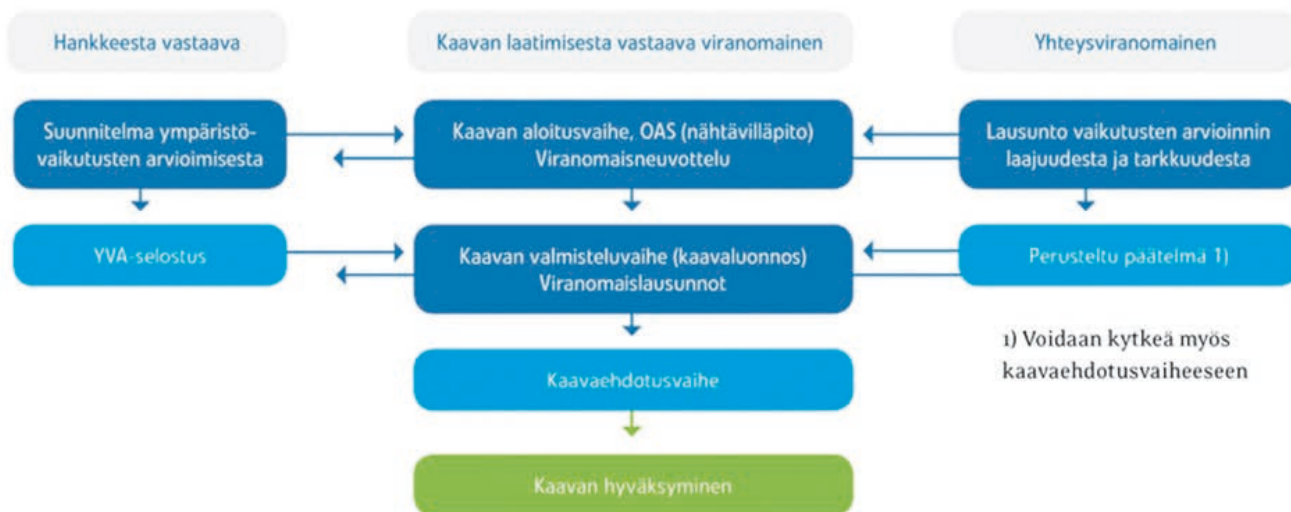
Kuten tavallisessa YVAssa, yhteysviranomainen antaa hankkeesta vastaavalle lausuntonsa YVA-suunnitelmasta ja perustellun päätelmän arviointiselostuksesta. Molemmissa vaiheissa yhteysviranomaisella on kirjoitusvaiheessa käytössään muiden osallisten antama palaute.

Sujuvoittamista on, että kaavoituksen vuorovaikutusmenettelyssä hoituu osallisten kuuleminen ja viranomaisten kantojen hankkiminen niin kaavoitukseen kuin YVAankin.

YVAn ja Natura-arvioinnin uusi suhde

Luonnonsuojelulain mukaisen Natura-arvioinnin ja YVAn välistä suhdetta on vahvistettu. Jos YVA-hanke

Hankekaava - YVA - "yhteismenettely"

YVAN ja hankekaavoituksen yhteismenettely

edellyttää Natura-arviointia, tehdään se pääsääntöisesti YVAN yhteydessä.

Natura-lausuntojen määräajat noudattavat YVA-laissa säädettyjä määräaikoja, mikä tarkoittaa Natura-lausunnon antamisajan lyhentymistä kuudesta kuukaudesta 3-4 kuukauteen.

Tarkoituksena on, että Natura-lausunnon johtopäätökset sisällytetään perusteltuun päätelmään ja itse lausunnot ovat kokonaisuudessaan päätelmän liitteenä.

Muita tärkeitä muutoksia YVA-lakiin

- YVA-lakiin tuli säännös hankkeesta vastaavan ja keskeisten viranomaisten ennakko-neuvottelusta. Tätä kautta parannetaan viranomaismenettelyjen kokonaisuuden hallintaa.

- Hankkeesta vastaavan on uuden lain mukaisesti varmistettava, että sen käytössä on riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arviointiohjelman ja -selostuksen laadintaan. Yhteysviranomainen arvioi

tekijöiden asiantuntemuksen.

- Arviointiohjelmasta kuuleminen on lyhentynyt pääsääntönä 30 päivään. Erityisestä syystä aikaa voidaan pidentää enintään 60 päivän mittaiseksi.

- Arviointiohjelman ja -selostuksen sisältövaatimuksiin on tullut muutoksia.

- Hankeluettelon hankkeiden lisäksi YVA-menettelyä sovelletaan muihin hankkeisiin, jos niistä voi aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Mikäli hanke voidaan suunnitella sellaiseksi, että siitä ei aiheudu tällaisia vaikutuksia, on uuden lain mukaan mahdollista olla soveltamatta YVA-menettelyä erikseen päätettävissä yksittäistapauksissa.

Uudessa laissa edellytetään, että hankkeesta vastaava kokoaa hankkeestaan tarvittavat tiedot viranomaiselle päätöksenteon tueksi.

Ennen uuden YVA-lain voimaan astumista vireille tulleet YVA-menettelyt hoidetaan vanhan lain mukaan.

Tavoitteena menettelyjen sujuvoittaminen

YVA-menettelyä koskevan lainsäädännön uudistaminen on osa ympäristömenettelyjen sujuvoittamista. Keskeisin näistä uudistuksista on yhden luokun lainsäädäntöhanke, jossa jatketaan lupamenettelyjen ja YVA-menettelyn yhteensovittamisen kehittämistä.

Toinen vireillä oleva työ on hankeluettelon uudistustarpeen läpikäynti. YVA-lainsäädännön muutosta koskevaa aineistoa löytyy ympäristö.fi/yva-nettisivulta.

YVA:ssa matala kynnyys Huippuvuorilla

TEKSTI: PÄIVI A. KARVINEN, ARKTINEN YVA -HANKKEEN PROJEKTIKOORDINAATTORI, YMPÄRISTÖMINISTERIÖ.
KUVAT: PÄIVI KARVINEN JA TIMO HANKALA

Sain tilaisuuden käydä Huippuvuorilla syyskuun alkupuolella, missä osallistuin OECD:n järjestämään tapahtumaan ”Meeting of the Practitioners of the Working Party on Export Credits and Credit Guarantees”. Puolitoista päivää rahoitusalan ihmisten tiiviissä seurassa oli sekä sumentava että valaiseva kokemus. Kokemuksia täydensi tapaaminen paikallisen YVA-viranomaisen kanssa.

Tällainen yksilö, uroskarhu, sattui näyttäytymään paattireissun osallistujille, mikä oli huiman jännittävää! Kuva Timo Hankala.

Huippuvuorilla on voimassa Svalbard Environmental Protection Act. Lain tarkoitus on säilyttää lähes koskematon luonto Huippuvuorilla

kunnioittamalla erämaisia alueita, maisemaa, kasvillisuutta, eläimistöä ja kulttuurista perintöä. Laki koskee myös YVAa ja sen soveltamista Huippuvuorten alueella.

Yvia tehdään ensisijaisesti kaava-alueiden ulkopuolella ja kaavoitettavalla alueella YVA on osa kaavan laadintaa, kuten Suomessakin. Erityisehtojen täyttyessä myös

Esmark'n jäätikön kupeessa nautittiin paattireissun lounas. Kuvassa Päivi Karvinen.

kaava-alueelle suunniteltaessa voidaan edellyttää erillinen YVA. YVAN erityispiirteet Huippuvuorilla nousevat esiin jo lain tarkoituksesta – sillä lisäyksellä, että kaikki ennen vuotta 1946 rakennettu lasketaan kulttuuriseksi perinnöksi, jonka hävittäminen on kiellettyä.

Huippuvuorilla on tehty tai aloitettu useampi hiilikaivostoimintaa liittyvä YVA koskien joko kaivoksen perustamista tai sivukiven sijoittamista. Suomalaisittain matalamman kynnyksen yvia ovat puolestaan olleet mm. Isford-radioaseman muuttaminen hotelliksi 2008 ja parhailaan meneillään oleva erämaamökien sarjan suunnittelu.

Kullakin yhdeksällä mökillä on oma hankkeesta vastaavansa, jotka toimittavat oman vaikutusarvionsa ympäristöviranomaiselle. Tämä tekee yhteisarvion kokonaisuudesta. Selvitettävänä ovat mm. liikenteestä aiheutuvat vaikutukset. Tässä yhteydessä liikenne tarkoittaa ennen kaikkea liikkumista hiihtämällä, koiravaljakoilla ja moottorikelkoilla.

YVA on niin 90-lukua

Seminaarissa esittelin rahoitusalan ihmisille Arktisen neuvoston Arktinen YVA -hankkeen, jota ympäristöministeriö koordinoi. Esitys sai

sinällään hyvän vastaanoton, mutta herätti ennen kaikkea kysymyksen: Miksi hanketta kutsutaan ympäristövaikutusten arviointihankkeeksi? ”Sehän on ihan 90-lukua”, kommentoi yksi osallistujista minulle jälkikäteen.

Nämä rahoitusalan ihmiset puhuivat paljon paitsi sosiaalisista vaikutuksista myös ihmisoikeusvaikutuksista. Ihmisoikeusvaikutuksille oli omistettu iso osuus heidän tapoamisestaan. Heille ympäristövaikutus sanana edusti todella suppeaa näkökulmaa vaikutusten arviointiin, mitä yritin lieventää puhumalla ympäristön laajasta määritelmästä.

Toki Huippuvuorilla oli koolla luotolaitosten (Export Credit Agency) ympäristö- ja sosiaalialan ihmiset, mutta havainto oli silti mielenkiintoinen. He ovat tosissaan sisällyttämässä ja osittain jo sisällyttäneet esim. ihmisoikeusvaikutukset omiin vaikutusarviointeihinsa. Valaisevaa. Joiltain osin heidän käyttämä kieli ja käsitteet eivät taasen juurikaan auenneet ulkopuoliselle, joten kokouksessa sai kokea riittävästi myöskin sumeita hetkiä.

Tervetuloa Venäjälle

Seminaariin kuului koko päivän veneretki Esmark'n jäätikölle ja Barentsburg'n hiilikaivoskaupunkiin.

Barentsburg on Norjan maaperällä ja siellä toimitaan Norjan lainsäädännön mukaan, mutta alue on venäläisen hiilikaivosyhtiön hallussa.

Ilmetystä herätti, että osa excursion osallistujista sai ennen saapumistamme kaupunkiin kännykkänsä viestin: ”Welcome to Russia.” Samoin kaupungin oma opas toivotti meidät reippaasti tervetulleeksi Venäjälle opastuksen aloittaessaan.

Norjalaisten mukaan hiilikaivos on jo pitkään ollut täysin kannattamaton, mutta sitä ylläpidetään geopolittisista syistä. Edessä on lähiaikoina kaivostoiminnasta syntyvän sivukiven sijoituksen YVA – Norjan lakien mukaan.

Jääkarhun kohtaaminen sykähdytti

Lähtiessämme Barentsburg'sta norjalaisen oppaamme matkapuhelimeen tuli ilmoitus lähistöllä liikkuvasta jääkarhusta. Muutimme hiukan reittiä ja siellä se oli: ilmielävä jääkarhu, joka ensin kaikessa rauhassa kiersi pienen tutkimusaseman rakennusta ja lähti sitten konttymään rantaa pitkin väliin uimassa poiketen. Sykähdyttävä näky!

Jääkarhu luokitellaan täällä ennen kaikkea merinisäkkääksi. Niin paljon enemmän elementissään se on

”Siellä se oli: ilmielävä jääkarhu, joka ensin kaikessa rauhasa kiersi pienen tutkimusaseman rakennusta ja lähti sitten köntystämään rantaa pitkin väliin uimassa poiketen. Sykähdyttävä näky!”

Luottolaitosten ympäristöihmisten tapaamisessa omistettiin iso siivu ihmisoikeus-vaikutuksista keskustelulle.

vedessä. Maalla se voi juosta vain pieniä pyrähdyksiä, koska sen sisäelinten lämpöeristys on niin hyvä, että pidempi juoksumatka johtaisi kirjaimellisesti ylikuumenemiseen.

Jääkarhupopulaation takia taajamien ulkopuolella tulee liikkua aina aseiden kanssa. Vuosi 2017 on toistaiseksi ollut onnekas: ihmisen ja jääkarhun kohtaamisten takia ei ole tarvinnut ampua yhtään karhua.

Tästä satamasta Longyearbyn'stä lähdettiin ja tänne palattiin päivän paattireissulta.

Lisätietoja

Arktinen YVA -hanke:

<http://www.sdwg.org/project/current-projects/>

Arktinen neuvosto:

<https://www.arctic-council.org/index.php/en/>

Huippuvuorten ympäristö- ja YVA-lainsäädäntö:

<https://www.regjeringen.no/en/dokumenter/bard-environmental-protection-act/id173945/>

Neuvostonäkymiä.

IAIA:n konferenssissa nostettiin ilmastomuutos keskiöön

TEKSTI RAUNO SAIRINEN, YMPÄRISTÖPOLITIIKAN PROFESSORI, ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

IAIA:n konferenssissa keskustelu keskittyy vielä energian tuotantoon. Rauno Sairinen toivoisi mukaan enemmän mm. liikenteen teknologisiin muutoksiin liittyvää arviointia.

IAIA:n vuotuinen konferenssi pidettiin Kanadassa Montrealissa 4.-7. huhtikuuta 2017 otsikolla ”Impact Assessment’s Contribution to the Global Efforts in Addressing Climate Change” eli mietinnässä oli ilmastomuutoksen vaikutukset, siihen sopeutuminen sekä ilmastotoimet ja myös niiden vaikutukset <http://conferences.iaia.org/2017>

Auttaa ymmärtämään maailman ilmiöitä

Paikalla oli lähes 1000 osallistujaa 75 maasta. Suomesta olisi voinut olla enemmänkin väkeä. Jos haluaa ymmärtää, miten asiat ja ilmiöt maailmalla etenevät, niin IAIA:n konferenssi on siihen kyllä oivallinen paikka. IAIA:n konferenssi on aina monien toimijoiden ja näkökulmien ja samalla myös verkostoitumisen paikka. Globaalisuuden aistii hyvin konkreettisesti.

Konferenssissa pohdittiin tietenkin erityisesti otsikkonsa mukaan vaikutusten arvioinnin merkitystä ja antia ilmastoasioissa. Ilmastomuutoksen vaikutuksissa puhutaan sopeutumisesta moninaisiin vaikutuksiin, jotka voivat

liittyä ihmisten elämään ja elinkeinoihin, terveyteen, ekosysteemin toimivuuteen ja ilmaston ääri-ilmiöihin. Ilmastotoimien vaikutusten arviointi on selvästi kehittyvä ala, mutta keskustelu on vahvasti vielä sidoksissa uusiutuvan energian kuten tuuli- ja vesivoiman sekä bioenergian hankkeisiin. Odottaisin mukaan enemmän esimerkiksi liikenteen teknologisiin muutoksiin liittyvää arviointia.

Vaikuttavuutta tarvitaan lisää

Paljon on selvästikin tehtävissä siinä, miten vaikutusten arviointi – sekä ympäristöllinen että sosiaalinen ulottuvuus – voisi nostaa aktiivisesti esille ilmastomuutokseen kytkeytyviä näkökulmia. Vaikuttavuutta kannattaisi hakea suunnittelu- ja päätöksentekopöytien todelliseen keskusteluun ja hankkeiden rahoitukseen.

IAIA konferenssi on aina moniulotteinen ja teemoja on paljon. Vahvaa huomiota saivat mm. pohjoiset ja arktiset alueet, energia- ja luonnonvarakysymykset, osallistuminen, kaivostoiminta, alkuperäiskansojen olosuhteet, vaikutusten arvioinnin politiikat, rahoittajien

välineet arviointiin, digitaalisuus ja biodiversiteetti. Itse seurasin perinteiseen tapaan hyvin tiiviisti sosiaalisten vaikutusten arviointiin, sosiaaliseen hyväksyttävyyteen ja kaivostoimintaan liittyviä sessioita.

Tänä vuonna minulle ja kollegalleni Daniel Franksille tuli täyteen 6-vuotinen (2 x 3-v) puheenjohtajuus SVA-jaoston puheenjohtajana. Kapula siis vaihtui. Uusina SVA-jaoston puheenjohtajina aloittivat turkkilainen Irge Satiroglu ja australialainen Katherine Witt.

YVA ja konfliktien sovittelu tukemaan toisiaan

Yritimme myös uutta eri näkökulmien yhdistämistä. Järjestimme kollegoideni Lasse Peltosen ja kanadalaisen Michael Brownin kanssa session nimeltä ”Bridging IA and mediation in natural resource conflicts”. Nimensä mukaan tämä keskustelusessio pyrki luomaan siltoja kahden aikailla eri teitä kulkeneen tradition eli YVA-toiminnan ja ympäristökonfliktien sovittelun välillä.

Kiinnostusta asiaan oli kovasti ja pyrimme nostamaan teemaa esille vielä myöhemminkin.

Ympäristöpäätöksentekoa uudistava CORE-hanke käynnistyi

TEKSTI JA KUVA: LASSE PELTONEN

Konsortiohanke ”Yhteistoiminnallisia ratkaisuja sirpaloituvien yhteiskuntien ongelmiin – käänne yhteishallintaan ympäristö-päätöksenteossa” (CORE) sai syyskuussa myönteisen rahoitus-päätöksen Suomen Akatemian Strategisen Tutkimuksen Neuvoston hausta ”Muuttuvat hallinnan tavat ja aktiivinen kansalaisuus”.

Nelivuotinen CORE -hanke tutkii ja kehittää julkisen vallan, kansalaisten ja yritysten välistä yhteistoimintaa ympäristösuunnittelussa ja -päätöksenteossa. Hanke tukeutuu ajatukseen toimijoiden keskinäisestä riippuvuudesta ja yhteistoiminnallisen hallinnan (”collaborative governance”) tarpeesta mutkikkaiden ongelmien edessä.

Monitieteistä konsortiota johtaa ympäristökonfliktien ratkaisun professori Lasse Peltonen Itä-Suomen yliopiston historia- ja maantieteiden laitokselta. Konsortiossa ovat mukana myös Itä-Suomen yliopiston ympäristöoikeuden tutkimusryhmä (Ismo Pölönen), Suomen ympäristökeskus (Heli Saarikoski), Jyväskylän yliopiston kansalaisyhteiskunnan tutkimusryhmä (Tapio Litmanen), Tampereen

teknillisen yliopiston tietohallinnon (Nina Helander), sekä Hanken (Pia Polsa). Lisäksi konsortion toimintaan osallistuu Linnunmaa Oy.

Yhteistoiminnallisten tapaustutkimusten kautta etenevä tutkimus jäsenyyden viiden temaattisen osahankkeen kautta: 1) yhteishallinnan mekanismit ja kapasiteetti; 2) uudet, yhteistoiminnalliset tietokäytännöt; 3) aktiivinen kansalaisyhteiskunta ja osallistuminen; 4) oikeudelliset ja sääntelyn näkökulmat; ja 5) yritys-yhteiskunta -suhteet ja arvionluonti.

Hanke hakee menetelmiä reilujen ja tehokkaiden, parhaaseen tietoon perustuvien ratkaisujen luomiseksi kiistanalaisiin ympäristön ja luonnonvarojen käytön ongelmiin. Tulokset auttavat yhteistoiminnan kulttuurin ja käytäntöjen kehittämistä

ympäristöpäätöksenteossa ja muillakin aloilla. Vaikutusten arviointi tulee olemaan CORE-hankkeen yhtenä kiinnostuksen kohteena. Konsortiossa on mukana vaikutusten arvioinnin osaajia ja yhtenä konsortion osapuolena toimii lupa- ja YVA-prosesseihin erikoistunut Linnunmaa Oy. Lisäksi hankkeen yhteistyökumppaneina on mm. Yva ry.

Vaikutusten arvioinnin teema kytkeytyy erityisesti uusien yhteistoiminnallisten tietokäytäntöjen tematiikkaan. Ideana on tarkastella, miten päätöksenteon pohjana oleva tieto voitaisiin rakentaa jännitteisissäkin tapauksissa osapuolten yhteistoimintaa hyödyntäen. Tapaustutkimuskohteita ei hankkeeseen ole vielä kuitenkaan valittu, vaan ne täsmennetään hankkeen alkuvaiheessa.

YVA ry:n ekskursio Länsimetroon

TEKSTI ERKKI IKÄHEIMO, YVA RY:N PUHEENJOHTAJA. KUVAT ERKKI IKÄHEIMO JA SAKARI GRÖNLUND

Länsimetron viestintäpäällikkö Satu Linkola esittelee metroasemia Länsimetro Oy:n toimistolla Tapiolassa.

Yva ry:n ekskursioryhmä menossa, Kalliorakennus-Yhtiöt Oy:n vastaavan mestarin, DI Panu Oikkosen johdolla, Kivenlahden metroasematunneliin, jossa louhintatyöt ovat käynnissä.

Yva ry järjesti 31.3.2017 ekskursion Länsimetroon. Ekskursio oli Yva ry:n vuosittaisen YVA-päivän jälkeisenä aamuna. Näin YVA-päivän vieraillla oli hyvä mahdollisuus osallistua siihen.

Ekskursio alkoi aamulla Länsimetro Oy:n toimistolta Tapiolasta, jossa Länsimetro Oy:n viestintäpäällikkö Satu Linkola kertoi Länsimetro Oy:stä, koko Länsimetrohankkeesta ja esitteli yleisölle myöhemmin avattavia metroasemia.

Jokaisella metroasemalla on oma teemansa mm. Lauttasaaren metroaseman teema on vesi lumena ja jäänä, Koivusaaren aseman teema on vesi ja meri ja Niittykummun aseman teema on maitohorsman punainen ja ruohon vihreys.

Tapiolasta ryhmä siirtyi Kivenlahteen, jossa aseman louhintatyöt olivat parhaillaan käynnissä. Kalliorakennus-Yhtiöt Oy:n vastaava mestari, DI Panu Oikkonen kertoi louhintatyöstä ja vei ryhmän tutustumaan louhintatyöhön metroasematunneliin. Tunneli tuntui paljon suuremmalta kuin kuvittelisi tulevan metroaseman tarvitsevan tilaa.

Louhintaa tekevät koneet olivat valtavan suuria. Tunnelin seinät ja katot olivat tässä vaiheessa kalliota, mutta sitä huolimatta tunneli antoi hyvin siistin ja huolitellun vaikutelman.

Tunnelivierailun jälkeen oli Sito Oy kutsunut ryhmän toimistolleen Tapiolaan, jossa Länsimetron YVA-projektin projektipäällikkönä toiminut Sakari Grönlund muisteli Länsimetron YVA-prosessia ja tarjosi ystävällisesti ryhmälle lounaan yrityksen ruokalassa.

Kivenlahden aseman louhintatyömaan tunnelin suuaukko.

Metroaseman tunnelissa oli runsaasti ajoneuvoja ja erilaisia laitteita.

Irtokivien irrotustyö menossa louhittavana olevan tunnelin päässä.

Yva ry:n ekskursioryhmä tyytyväisenä näkemäänsä tunneliseikkailun jälkeen. Osallistujat vasemmalta: Gilbert Koskela, Satu Linkola, Leena Lusa, Kati Vesikallio, Laura Lundgren, Kalle Reinikainen, Timo Huhtinen, Erkki Ikäheimo, Janna Riikonen. Kuvasta puuttuu ekskursiolle myös osallistunut Sakari Grönlund.

Ruokapöytä notkui piknikherkkuja. Kuva Raino Kukkonen.

Meri-ilma teki nälkäiseksi. Kuva Gilbert Koskela.

Vallisaaren kesäretki

TEKSTI HELKA SAVISALO

Yva ry järjesti kesäretken Vallisaareen 16.8.2017. Tapasimme

Kolera-altaalla, josta lähdimme yhdessä vesibussilla Vallisaareen. Meitä retkeläisiä oli yhteensä 14. Heti tultuamme saareen kertoivat oppaat Antti Below ja Erkki Virolainen hieman saaren historiasta ja toissavuotisesta saaren kunnostustyöstä.

Lähdimme kävelemään viitoitettua lenkkiä, jonka aikana oppaat kertoilivat matkan varrella sijaitsevista luontokohteista ja entiseen linnoitukseen liittyvistä paikoista ja vastailivat kysymyksiimme. Vanhoista valokuvista ilmeni saaren rakennuksissa asuneen aikoinaan satoja ihmisiä. Kävelimme vanhaa kylänraittia, jota reunustivat koivut, josta poikkesimme pienemmälle tielle kohti vanhaa uima- ja vedenhakulampea.

Erityisesti vaikutuksen minuun teki Aleksanterin patterilta pois johtava lehmuskuja,

jonka puut olivat kuin Vallisaaren kuninkaallisia vartiosotilaita.

Retken aikana saimme kuulla lepakoiden ja perhosten viihtyvän Vallisaarella. Näimme myös vanhan ilmakuvan, josta oli hämmästyttävää nähdä, miten havupuupainotteinen, melkein avoin kalliosaari, oli muuttunut puustoiseksi lehdoksi. Eron näki selvästi vaikkapa vanhasta harjoituskentästä, joka on nykyään vehreä kosteikko.

Vallisaaren luonto oli kaunista ja rehevää ja siinä oli jo vanhan metsän tuntua, vaikka puut olivat vielä nuoria. Kaikki retkelle osallistuneet olivat tosi mukavia, ja oli hauskaa, että minä ja veljeni saimme osallistua, vaikka retki oli kai pääasiassa tarkoitettu aikuisille. Ihmettelen edelleen sitä herkkumäärää, joka löytyi ihmisten repuista nyyttäreiden aikaan.

Vallisaaren maisemaa. Kuva Gilbert Koskela.

Yva ry:n ekskursioryhmä lähdössä Kauppatorin rannasta laivalla Vallisaareen. Henkilöt takarivistä ja vasemmalta alkaen: Jorma Jantunen, Päivi Karvinen, Minna Torkkeli, Kirsi Ollila, Antti Below ja Erkki Virolainen (oppaat, Metsähallitus), Gilbert Koskela, Timo Huhtinen, Anna-Leena Manner, Okko Savisalo, Helka Savisalo, Anssi Savisalo. Kuva Erkki Ikäheimo.

Oppaan esitystä kuunneltiin keskittyneesti. Henkilöt vasemmalta: Antti Below (opas Metsähallitus), Jorma Jantunen, Kirsi Ollila, Raino Kukkonen, Päivi Karvinen, Timo Huhtinen, Minna Torkkeli, Anna-Leena Manner, Kirsti Kautto, Helka Savisalo, Matti Kautto, Okko Savisalo, Erkki Virolainen (opas, Metsähallitus), Anssi Savisalo. Kuva Gilbert Koskela.

Lisää maisemia. Kuva Gilbert Koskela.

Yva ry:n puheenjohtaja Erkki Ikäheimo kertoi yhdistyksen tulevasta toiminnasta. Kuva Gilbert Koskela.

YVA-päivän 2017 esitelmät

KUVAT: LAURA TURUNEN JA ANNALEENA PUSKA

YVA-päivä pidettiin Pasilassa Senaattikiinteistöjen auditoriossa 30.3.2017. YVA-päivän avasi Yva ry:n puheenjohtaja Erkki Ikäheimo. YVA-päivän esitysten lyhennelmät ovat esitetty alla. Useimmat lyhennelmät ovat opiskelijaosallistujien kirjoittamia ja heidän omia tulkintojaan. Esitelmien pitäjät eivät ole tarkistaneet niitä.

Uusi YVA-laki

Ympäristöministeriön neuvotteleva virkamies Seija Rantakallio teki YVA-päivän alkuun tilannekatsauksen YVA-lain uudistuksesta ja esitteli lain keskeiset muutokset.

Hallituksen esityksen mukainen YVA-laki sujuvoittaa YVA:a ja muita menettelyjä muun muassa ennakkoneuvottelujen ja yhteensovittamisen avulla. Ennakkoneuvotteluilla edistetään hankkeen kokonaisuuden hallintaa ja tiedonvaihtoa. YVA- ja kaavoitusmenettelyjen kuulemiset voidaan yhdistää tai YVA voidaan tehdä kaavoituksen yhteydessä. Lisäksi arviointi kohdennetaan erityisesti merkittäviin ympäristövaikutuksiin ja yksittäistapauksissa voidaan päättää olla soveltamatta YVA-menettelyä, mikäli hankkeen vaikutuksia on tarkoitus lieventää riittävästi.

Rantakallion mukaan YVA-menettelyn merkitys kasvaa uudistuksen myötä, sillä se on huomioitava aikaisempaa paremmin luvituksen yhteydessä. Lupahakemukseen sisällytettävä yhteysviranomaisen selostuslausunto korvataan perustellulla päätelmällä, joka sisältää johtopäätökset hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Lupaviranomaisen tulee osoittaa, miten YVA:n tulokset huomioidaan lupamääräyksissä ja miten merkittäviä vaikutuksia lievennetään ja ehkäistään. YVA:n tekijöiden ja yhteysviranomaisten pätevyysvaatimuksilla taas pyritään turvaamaan riittävä asiantuntemus YVA-menettelyssä.

Ympäristöministeriö on pitkän valmisteluprosessin jälkeen tyytyväinen lakiuudistukseen. Uudistustyö jatkuu muun muassa hankeluettelon muutosten selvittämisellä.

Kommenttipuheenvuoro

Kommenttipuheenvuoron Rantakallion esitykseen piti Projektipäällikkö Janna Riikonen Golder Associates Oy:stä, joka näki lakiesityksessä paljon hyviä puolia ja arveli YVA-menettelyn kehittyvän oikeaan suuntaan.

Uudistuksen myötä on mahdollista, että YVA-menettelyt nopeutuvat ja vaikutusten arvioinnissa keskitytään entistä enemmän olennaisimpiin teemoihin eli merkittäviin ympäristö-

vaikutuksiin. Menettelyn sujuvoittamisesta huolimatta yleisön osallistuminen on edelleen mahdollista, ja digitaaliset palvelut tuovat siihen vielä lisää mahdollisuuksia.

Konsulttina toimiva Riikonen nosti esiin ohjeistuksen ja resurssien tarpeellisuuden uuden YVA-lain toimeenpanossa ja toimintavan synnyttämisessä. Hän peräänkuulutti ohjeistusta muun muassa muiden kuin merkittäviksi määriteltyjen ympäristövaikutusten tarkasteluun sekä ennakkoneuvottelujen ja yhteismenettelyjen järjestämiseen. Selvyyttä tarvitaan myös osapuolten pätevyyden osoittamiseen.

LYHENNELMÄ JENNI LEHTONEN

YVA-lain merkittävät muutokset - onnistuiko uudistus?

Ympäristöoikeuden yliopistonlehtori dosentti Ismo Pölönen Itä-Suomen yliopistosta piti niin ikään YVA-lain uudistusta kokonaisuudessaan varsin onnistuneena. Esityksessään hän tarkasteli uudistusta erityisesti siitä näkökulmasta, säilyttääkö se ympäristönsuojelun edellytyksiä ja sujuvoittaa se menettelyjä.

Pölönen katsoi, että hallituksen esityksen mukainen laki ohjaa aikaisempaa selkeämmin ympäristönsuojeluun ja lisää YVA-menettelyn uskottavuutta. Monet merkittävät ympäristönsuojelua edistävät mekanismit säilyvät ja mukaan tulee myös uusia suojelua vahvistavia elementtejä, kuten perusteltu päätelmä ja arviointiselostuksen uudet sisältövaatimukset.

Ehdotettu laki mahdollistaa myös sujuvoittamisen heikentämättä yleisön osallistumismahdollisuuksia. Pölönen piti hyvänä ennakkoneuvottelevien selkeyttämistä ja sitä, että varsinaisesta YVA-menettelystä voidaan luopua tietyissä perustelluissa tapauksissa.

Pölönen nosti esiin kuitenkin myös ympäristönsuojelua mahdollisesti heikentäviä tekijöitä, kuten merkittävyyskynnyksen tulkinnallisuuden. Hän myös epäili, että sujuvoittamiseen tähtäävä YVA-menettelyn ja kaavoituksen yhdistäminen voi

raskaudessaan jäädä vähäiseksi.
LYHENNELMÄ JENNI LEHTONEN

Ympäristölupamenettelyn sujuvoittaminen

Vanhempi ympäristölakimies Tomi Rinne Ramboll Finland Oy:stä kertoi meneillään olevista hankkeista, joiden tavoitteena on sujuvoittaa ympäristölupamenettelyä. Yksi näistä lukuisista hankkeista on SLUM (sujuva ympäristölupamenettely), jossa selvitetään mm. neuvonnan tehostamisen sekä lupaprosessin muuttamisen mahdollisuuksia lupamenettelyn sujuvoittamiseksi.

Neuvonnan parantamiseen sisältyy teknologian tuomat mahdollisuudet kuten sähköinen neuvonta ja älykäs lupahakemus, joka ohjaa hakemuksen tekoa. Lupaprosessin muuttamisessa sujuvammaksi vaihtoehtoja ovat mm. lausuntojen antaminen ja lupaluonnosten laadinta ennen kuulemisvaihetta. Lisäksi ympäristölupaprosessissa mukana olevien tahojen näkemyksiä sujuvoittamisesta on kuultu. Tavoitteena SLUM:ssa on lupaprosessin nopeuttaminen ja laadun parantaminen, joiden avulla vältetään turhia muutoksenhakuja.

Toisessa hankkeessa tarkoituksena on luoda uusi ilmoitusmenettely, johon siirretään tällä hetkellä kansallisesti luvanvaraisia, mutta ympäristövaikutuksiltaan vähäisiä toimintoja. Rinne esitteli myös kaavion koskien

valtioneuvoston esitys 1:a YVA:a vaativan ympäristölupamenettelyn kuluista. Joissain tilanteissa voitaisiin myös suorittaa mini-YVA, josta puuttuu varsinainen YVA-ohjelma ja -lausunto. Lisäksi yhden luukun uudistus ja YVA-lain uudistus tähtäävät lupamenettelyiden sujuvoittamiseen. Uudistusten jälkeenkin haasteita jää esim. koskien kaavoituksen yhteensovittamista ja raskaasti tulkittua osallistumisoikeutta.

LYHENNELMÄ TITTA KAUPPINEN

Puolustusvoimien investoinnit ja YVA

Yhdyskunta- ja ympäristöyksikön johtaja Matias Warsta puolustusministeriöstä kertoi puolustusvoimien investointien ja YVA:n välisestä suhteesta. Vaikka puolustusvoimat on YVA-lain nojalla vapautettu monista, muille toimijoille kuuluvista vastuisista, ympäristöasiat otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon, ja monissa puolustusvoimien hankkeissa vallitseekin ”YVA-henki”. Esimerkiksi kaikille tärkeimmille ampuma- ja harjoitusalueille on laadittu ympäristöselvitykset, jotka vastaavat YVA:a ja ympäristölupaa. Lisäksi puolustusvoimien hävittäjähankintojen suunnittelussa on selvitetty mm. tukikohdientien melualueita, kalustossa käytettäviä vaarallisia aineita ja polttoaineenkulutusta.

LYHENNELMÄ TITTA KAUPPINEN

Tavoitteena Arktisen YVAn suositukset

Arktisen YVA-hankkeen suunnittelija Päivi A. Karvinen SYKE:sta puhui hankkeensa tavoitteista ja mahdollisuuksista. Suomi on Arktisen neuvoston puheenjohtajamaa vuosina 2017–2019, jona aikana tavoitteena on luoda suositukset arktiselle YVA:lle.

Tähän päästään 1) tunnistamalla arktisen alueen erityispiirteet ja ottamalla ne huomioon suurissa hankkeissa, 2) löytämällä jo olemassa olevat hyvät käytänteet tiedon jakamisen avulla, 3) lisäämällä hankkeisiin osallisten, erityisesti alkuperäiskansojen, osallistumismahdollisuuksia ja 4) luomalla toimiva verkosto arktisten maiden välille. YVA:an kuuluvat kaikki mahdolliset vaikutukset, mikä on sekä vahvuus että haaste hankkeessa.

LYHENNELMÄ TITTA
KAUPPINEN

SOVA-lain mukaisen ympäristöarvioinnin opas ja Ympäristöviranomaisen SOVA-ohje

Neuvotteleva virkamies Lasse Tallskog ympäristöministeriöstä esitteli uusien SOVA-julkaisujen sisältöä. Julkaisut on laadittu lain toimeenpanon edistämiseksi, ympäristöarviointien laadun parantamiseksi, hyvien käytäntöjen edistämiseksi ja toiminnan ja resurssien käytön tehostamiseksi.

SOVA-oppaaseen on koottu mm. laadukkaan ympäristöarvioinnin periaatteita ja käytäntöjä sekä erilaisia työtä tukevia muistilistoja, työkaluja ja käytännön esimerkkejä. Sen sijaan SOVA-ohjeeseen on koottu mm. tehtävien hoitoa koskevia periaatteita, toimintatapoja ja työtä helpottavia muistilistoja.

Molemmat julkaisut löytyvät verkosta pdf-tiedostoina valtioneuvoston julkaisuarkistosta.

LYHENNELMÄ TITTA
KAUPPINEN

Ajankohtaista luontodirektiivin IV lajien huomioonottamisesta maankäytön suunnittelussa

Pirkanmaan ELY-keskuksen yhdyskunnat ja luonto -yksikön päällikkö Mari Rajala esitelmöi ajankohtaista luontodirektiivin liitteen neljä lajien huomioonottamisesta maankäytön suunnittelussa.

Ympäristöministeriö julkaisi vuoden alussa laajan tietopaketin Suomessa esiintyvistä Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajeista lepakoita lukuunottamatta sekä kirjeen liito-oravan huomioonottamisesta kaavoituksessa. Liitteessä kuvaillaan yhteisön tärkeinä pitämät eläin- ja kasvilajit, jotka vaativat tiukkaa suojelua. Lajilistoissa ei ole tapahtunut muutoksia. Sen sijaan eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskevia säännöksiä on tarkennettu niin, että niiden hävittäminen ja heikentäminen on yksiselitteisesti kiellettyä.

Kiellosta voi hakea poikkeuslupaa ELY:ltä, mutta sitä ei myönnetä mikäli hankkeella on muitakin toteutamisvaihtoehtoja, sillä ei ole poikkeusperustetta tai se haittaa suotuisan suojelun tasoa.

Myös lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskevat lieventämis- ja kompensatiotoimet on huomioitava osana poikkeamislupakäsittelyä. Rajala painotti ennakkoneuvotteluita ja että suuntana on niiden avulla selvittää

todellista poikkeusluvan tarvetta. Hän tähdensi hyvän ennakkokäsittelyn merkitystä hankkeen hyvän perustan luomisessa sekä luontojärjestöjen osallistamisessa.

LYHENNELMÄ AINO
VOUTILAINEN

Kommenttipuheenvuorot

Kommenttipuheenvuorot Rajalan esitykseen pitivät Suomen luonnon-suojeluliiton ympäristölakimies Pasi Kallio sekä Espoon kaupungin arkkitehti Jaana Hietanen-Köninki. Kallio kävi esityksessään läpi ympäristöministeriön antamia ohjeita ja niiden vaikutuksia juridisesta näkökulmasta. Hän käsitteli ohjeiden oikeudellista tulkintaa, kompensoinnin ja lieventämisen oikeudellisia näkökulmia, asenteiden vaikutuksia sekä sääntelyn vaaroja.

Hietanen-Köninki puolestaan esiteli case-tapauksen liito-oravaselvityksestä Espoon Holmanpuisto II:n asemakaavoituksen yhteydessä. Uusien liito-oravahavaintojen pohjalta asemakaavamuutoksen tueksi teetettiin lisäselvityksiä, jotka ovat osaltaan havainnollistaneet lajin dynaamisuutta. Raportit Espoon liito-oravatutkimuksista löytyvät Espoon kaupungin verkkosivuilta.

Teknologian ja ympäristön suhde: Ikuisten arvoriistiriitojen lähde vai myönteisten ympäristövaikutusten mahdollistaja?

Valtiotieteiden tohtori, sosiaalipsykologi ja itsenäinen tutkija Matti Puohiniemi on tutkinut suomalaisen arvomaailman muutosta suhteessa uuden teknologian leviämiseen, ympäristöystävällisyyteen, talouskehitykseen ja median käyttöön vuosina 1981-2015. Tutkimuksen aineisto on laajin ja pisin tähän Schwartzin arvoteoriaan perustuva aikasarja. YVA-päivillä esiteltiin vuosien 1991, 1999 ja 2015 analyysit. Teknologian, ympäristötekojen ja perusarvojen keskinäisiä suhteita ei ollut tätä ennen tutkittu.

Arvot muuttuvat hitaasti, ja koostuvat kahdesta komponentista: tiedosta ja tunteesta. Niihin turvaututaan vaikeissa valintatilanteissa. Tutkimuksessa luokiteltiin ihmiset neljään ryhmään uuden teknologian

omaksumisen mukaan – vitkastelijoihin, myöhäiseen enemmistöön, aikaan enemmistöön ja varhaisiin omaksujiin.

Ympäristötekojen sisäisenä motivaationa pidetään yhteisölle koituvaa hyvää, kun taas innovatiivisen teknologian omaksumisen sisäinen motivaatio on itselle koituva hyöty. Myös hyödyn aikajänteessä on eroa: ympäristöteoilla on pitkä aikajänne jopa sukupolvien päähän, kun taas innovatiivisen teknologian hyöty tulee ulosmitatuksi lyhyen ajan kuluessa.

Vuosien 1991 ja 2015 välillä niin aikainen kuin myöhäinenkin enemmistö olivat siirtyneet arvoiltaan muutosvalmiimpaan suuntaan. Merkittävin muutos oli tapahtunut laajan ympäristöystävällisten tekojen paletin omaavien ryhmien sisällä, riippumatta siitä oliko teknologinen innovatiivisuus suurta vai vähäistä. Mielienkiintoista oli, että näillä ryhmillä muutosta oli tapahtunut niin ympäristöystävällisyydessä kuin teknologisessa innovatiivisuudessa.

Ympäristönsuojelu on uutta ja sen arvoperusta laajenee monenlaiset eri arvoperustat omaaviin ihmisryhmiin, kun taas teknologinen innovatiivisuus on kautta aikain ollut ominaista arvoiltaan homogeeniselle joukolle. Viidennessä suomalaisista on edelläkävijöitä molempien trendien suhteen.

LYHENNELMÄ ANSSI
PARKKINEN

Nord Stream 2 YVA

Lupavastaava Tore Granskog, Suomi/Nord Stream 2 AG kertoi, että Nord Stream 2 on 1200 km pitkä putkilinja, siihen vaikuttaa mm. viiden maan ympäristölainsäädäntö, EU:n YVA-direktiivi sekä useat kansainväliset sopimukset.

Suomen osalta luvitusaikatauluun kuuluu lupaprosessin lisäksi YVA-valmisteluun kuuluvien tutkimusten lisäksi YVA-selostuksen valmistelu,

YVA ry palkitsi Professori Markku Kuitusen

Yva ry myönsi hankilökohtaisen tunnustuspalkinnon professori (emeritus), dosentti Markku Kuituselle. Kuitunen toimi Jyväskylän yliopistossa ympäristötieteen professorina erikoisalaan ympäristövaikutusten arviointi ja hallinta. Kuitunen jäi virastaan eläkkeelle loppuvuodesta 2016.

YVA- ja Espoo-sopimuksen konsultaatiot, talousvyöhykelupaprosessi ja vesilupa konsultaatioineen, julkisine kuulemisineen ja päätöksineen. Hankkeeseen liittyen on pidetty lähes 60 viranomaiskokousta YVA-menettelyn aikana.

Ensimmäisen Nord Streamin seurantalustulosten mukaan hankkeella ei ole ollut merkittäviä tai pysyviä ympäristövaikutuksia. Lyhytaikaiset ja paikalliset vaikutukset olivat linjassa YVA-arviointien kanssa, ja rajat ylittävät vaikutukset olivat merkittävimmät.

YVA-konsulttina on Ramboll. Hankkeen rahoitus tulee yksityisiltä tahoilta. Ensimmäiseen Nord Stream hankkeeseen nähden merkittävimpiä eroja ovat muuttuneet arvioinnin painopisteet- vedenalainen melu, merialueen suunnittelu ja talousvyöhykkeen käyttö ovat nyt painopisteinä.

Hanke on myös pilottihankkeena YVA- ja lupamenettelyn sujuvoittamisessa, ja hankkeessa vastaavan kannalta on ollut tärkeää saada tietää aikaisessa vaiheessa lupaviranomaisen näkemykset laadittujen selvitysten riittävydestä ja käydä muuttenkin vuoropuhelua lupaviranomaisen kanssa.

LYHENNELMÄ ANSSI
PARKKINEN

Kuitunen on toiminut Suomen yliopistokentässä ympäristövaikutusten arvioinnin pioneerina. Kuitunen on urallaan kehittänyt YVA:n menetelmiä sekä tehnyt urauurtavaa YVA-alan tutkimusta kotimaassa ja maailmalla sekä toiminut vierailevana professorina ja tutkijana Kiinassa, Australiassa ja Yhdysvalloissa. Hänen tieteellistä uraansa leimaa monitieteellisyys.

Erityisesti yhdistys kiittää professori Kuitusta hänen ansioistaan opiskelijoiden johdattamisessa YVA:n pariin. Kuitunen on ohjannut yli 150 pro gradu -tutkielmaa ja 15 väitöskirjaa, joista useat ovat liittyneet

ympäristövaikutusten arvioimiseen ja osa nimenomaisesti YVA-menettelyyn ja vastaaviin prosesseihin. Kuitusen korvaamaton panos YVA:n hyväksi jatkuu näin hänen opiskelijoidensa työssä.

Annetut lausunnot

Edellisen Impakti-lehden ilmestymisen jälkeen YVA ry on antanut seuraavat kaksi lausuntoa:

Lausunto 24. luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä ja luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen muuttamisesta

Lausunto 25. valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistamisesta

Kuinka yhdistää YVA ja muut lakisääteiset ympäristömenettelyt?

TIIVISTELMÄT ON LAATINUT JONNA KÄPYLÄ, TOHTORIKOULUTETTAVA, TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO

YVAN lopputuloksen tulisi olla hyvä suunnittelu. YVA:en sektoripohjaisuus on rajoite ja johtaa tutkimaan yksittäisiä prosesseja. YVAN yhdistäminen muihin relevantteihin prosesseihin ei useinkaan ole toteutunut – tosin joillain sektoreille tämä on onnistunut mm. tuulivoimahankkeiden yhteydessä. Ennakkoneuvotteluissa yhteensovittamisen edellytykset on mahdollista nähdä. Yhteiset tietojärjestelmät ja sähköiset menettelyt varmasti tulevat auttamaan integroinnissa. On tärkeitä ennakoida prosessien yhdistämisessä sudenkuopat ja pullonkaulat ja toteuttaa niin, ettei synny liian laajoja selvityksiä ja myös asianosaisen näkökulma otetaan huomioon.

Tämä artikkeli on lyhennelmä YVA-päivän paneelikeskustelusta. Paneelikeskustelun aiheena oli kysymys siitä, miten YVA-menettely voidaan yhdistää muihin lakisääteisiin ympäristömenettelyihin: kaavoitukseen, ympäristölupaan ja Natura-arviointeihin.

Puheenjohtajana toimi ympäristöoikeuden dosentti Ismo Pölönen Itä-Suomen yliopistosta. Panelisteina olivat erityisasiantuntija Tapani Veistola Suomen luonnonsuojeluliitosta, ympäristö- ja kiinteistölakimies Tomi Rinne Rambollista, ympäristöneuvos ja yhdyskunta- ja ympäristöyksikön johtaja Matias Warsta puolustusministeriöstä sekä lainsäädäntöjohtaja Riitta Rönn ympäristöministeriöstä.

Lupiin verrattuna YVA:t ovat harvinaisia

Puheenjohtajana toimiva Ismo Pölönen avasi paneelin ja suuntasi viitteellisesti ensimmäisen kierroksen keskustelua yhteensovittamisen nykytilaan ja YVA-lain uudistuksen

tarkasteluun: Miten YVA:n yhteensovittaminen muihin lakisääteisiin menettelyihin on tähän mennessä onnistunut?

Miten YVA-lain uudistuksella vastataan yhteensovittamisen tarpeisiin? Millaisiin käytännön kysymyksiin tulisi kiinnittää huomiota, kun YVAa yhteensovitetään kaavoituksen suuntaan jatkossa?

Tapani Veistola aloitti ensimmäisen kierroksen toteamalla YVA-menettelyjen olevan hyvin harvinaista herkkua ympäristölupiin verrattuna. Kysymys YVA:n yhteensovittamisesta onkin tärkeä ”YVA-skenessä”, mutta varsin marginaalinen ympäristöpolitiikan kokonaisuudessa.

Isoimpana haasteena yhteensovittamisessa Veistola näki valtion lupien ja kuntien itsehallintoon perustuvan kaavoituksen välisen eron. Veistola vakuutti, että insinööri onnistuu kyllä yhteensovittamisen tekemään ja moni konsultti on jo YVA:n ja kaavan yhteensovittamisessa tuulivoimahankkeissa onnistunutkin.

Puheenvuoro siirtyi Matias Warstalle, joka huomautti alkuun, ettei

edusta mielipiteillään puolustusministeriötä, vaan itseään vapaana ympäristöoikeuden tutkijana. Warsta totesi uudessa YVA-laissa olevan paljon hyvää; mahdollisuuksia yhtäaikaistele tekemiselle on luotu.

Sektorilakipohjaisuus oli kuitenkin ongelmana edelleen: katsotaan siilomaisesti yksittäisiä prosesseja sen sijaan, että oikeasti yritettäisiin tehdä hankkeiden kokonaishyväksyntään tähtäävää järjestelmää.

Warsta heitti ilmoille ”ehkä vähän raflaavankin ehdotuksen” siitä, miten lainsäädännön yhdistäminen, menettelyjen yhdistäminen ja mahdollisimman kattava yksi viranomainen veisivät kohti todellista yhtä luukkuu.

Prosessien yhdistäminen ei ole itseisarvo

Tomi Rinne totesi komppaavansa aika paljon Matiaksen puheenvuoroa. Rinne jatkoi kiinnittämällä huomiota siihen, että yhteensovittaminen on sekä aineellinen että prosessuaalinen kysymys. Prosessuaalinen yhteenso-

vittaminen pitäisi tehdä niin, että YVA-selvityksiä pystyttäisiin oikeasti hyödyntämään lupamenettelyssä. Nyt YVA:n aikana tehdyt selvitykset saattavat olla vanhentuneita. Rinne esitti, että YVA:n yhteensovittaminen kaavaan, lupaan ja Natura-arviointeihin ei ole toteutunut, koska niistä ei ole täsmällisesti säädetty.

Riitta Rönn aloitti puheenvuoronsa pohtimalla yhteensovittamisen tavoitteita – kuten kokonaisaikataulua ja eri aineistojen hyödyntämistä – koska yhdistäminen ei ollut itseisarvo sinällään. Lakien kehittämisestä, yksi laki kerrallaan, on siirrytty lähestymistapaan, jossa asiakas ja kokonaisprosessit korostuvat. Tällöin pitää katsoa laajemmassa perspektiivissä ja samanaikaisesti montaa lakia.

Kokemukset jo toteutetuista menettelyjen yhdistämisestä ovat arvokkaita. Esimerkiksi maa-ainesluvan ja ympäristöluvan samanaikainen käsittely on osoittanut, että vaikutustenarviointi on äärimmäisen tärkeää, mutta onko jokin elementti sellainen, minkä vuoksi integrointia ei otetakaan käyttöön?

Uuden YVA-lain soveltamisessa ja yhden luukun palveluissa onkin ennakoitava mahdollisia sudenkuoppia ja pullonkauloja. Rönn totesi YVA-lain merkittävimpiä uudistuksia olevan YVA-vaatimusten toteuttamisen kaavoituksen kautta ja korosti joustavuuden, ennakkoneuvottelun ja keskeisten viranomaisten yhteistyön tärkeyttä.

Rönn toivoi toimijoilta rohkeutta kaavan ja YVA:n yhteensovittamisessa – painottaen kuitenkin sitä, ettei tarkoitus ole ajaa YVAa kaavaan kuin ”käärmettä pyssyyn”.

Erillinen YVA:ko laadukkaampi?

Ensimmäisen kierroksen jälkeen yleisöllä oli mahdollisuus esittää kysymyksiä. Tuukka Pahtamaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta

huomautti, ettei täysi yhteensovittaminen tuo sujuvoittamismielessä mitään uutta jo vallinneeseen käytäntöön.

Tuulivoimaloiden YVA-menettelyjen ja yleiskaavojen kohdalla on yhteensovittamista onnistuttu toteuttamaan varsin hyvin myös nykyisen lainsäädännön puitteissa. Yhdistämisen vaarana voi olla YVA-menettelyn jumiutuminen kaavaprosessin viivästymisen vuoksi. Pahtamaa nosti esiin myös sen, että nykymuodossa kansalaisosallistuminen on toiminnut hyvin yhteysviranomaisen riippumattomassa ohjauksessa.

Tomi Rinne puolusti vastauspuheenvuorossaan toiminnanharjoittajan valinnanvapautta ja joustavuutta – lainsäädännön pitäisi sallia yhteensovittaminen, kun sille on tarvetta, eikä sulkea sitä pois.

Toisessa yleisöpuheenvuorossa Mattias Järvinen FCG:stä kysyi sitä, olisiko aika kirjoittaa konsulttien jo löytämät hyvät käytännöt YVAn ja kaavan yhteensovittamisesta lakiin ja edellyttää niitä. Toiseksi Järvinen nosti esiin kysymyksen siitä, miksi YVA:n laatu laskisi, jos YVA-direktiivin vaatimukset suoritetaan osana kaavamennettelyä.

Pölönen käynnisti toisen kierroksen ja suuntasi keskustelun yhden luukun lainsäädäntöhankeeseen sekä YVA:n ja ympäristöluvan suhteeseen: Miten YVAa pitäisi ympäristölupamenettelyn suhteen jatkossa kehittää?

Rönn aloitti toisen puheenvuoronsa kommentoimalla Pahtamaan havaintoja. Rönn halusi korostaa ennakoneuvottelujen tärkeyttä epävarmuustekijöiden huomaamisessa. Ennakoneuvotteluissa voitaisiin jo nähdä, ettei YVAa kannata viedä kaavoituksen kautta. Lisäksi Rönn halusi kyseenalaistaa ajatuksen siitä, että erillinen YVA olisi laadukkaampi.

YVAn toteuttamisessa oltava vaihtoehtoja

Rönn jatkoi yhden luukun palveluiden käsittelyllä ja totesi tulleen tilaisuuteen hyvin nöyrällä asenteella ja kuunnellen. Kysymys siitä, miten YVA- ja lupamenettelyjen suhde tulisi järjestää yhden luukun mallissa, on hyvin haastava.

Rönn toivoi, että YVA:n toteuttaminen tulisi mahdolliseksi kolmella eri tavalla: omana erillisenä prosessinaan, suunnittelujärjestelmän eli kaavoituksen kautta sekä lähempänä lupamenettelyä. Kaavoituksesta löytyy vastinpari YVA:n kaksivaiheisuudelle, mutta lupamenettelystä taas ei, minkä vuoksi YVA:n alkuvaiheen integrointi lupamenettelyyn tuntuu varsin haasteelliselta.

Hankkeiden erilaisuuden vuoksi onkin löydettävä tyyppiesimerkit, joissa integraatio voisi onnistua ja perustellen jättää sivummalle ne, joissa integraatio ei käytännössä tuntuisi toimivan. Rönn oli toiveikas sen suhteen, että yhteiset tietojärjestelmät ja sähköiset menettelyt takaavat osan menettelyjen integroinneille asetetuista tavoitteista. Jossakin vaiheessa eteen tulee myös aineellisen oikeuden harmonisointi. Mitä syvemmälle mennään menettelyjen integroinnissa, sitä enemmän törmätään aineellisesta lainsäädännöstä tuleviin ongelmakohtiin.

Rinne jatkoi korostamalla toiminnanharjoittajan valinnanvapautta ja YVA:n lupamenettelyä palvelevaa roolia. Yhden luukun mallissa olisi tärkeää, että toiminnanharjoittaja voisi valita erilaisista vireille tulon mahdollisuuksista. Yhden luukun mallissa YVA sovitettaisiin lupaan niin, ettei syntyisi hallitsemattomia ja liian laajoja selvityksiä, jotka eivät palvele lupamenettelyä. Rinne kuitenkin totesi, että tuleva YVA-laki tulee rajoittamaan sitä, miten yhteensovittamista voidaan yhden luukun mallissa suorittaa.

Asianosaista kiinnostaa hanke, ei prosessi

”Tomin ja Riitan tyhjennetty pitkälti jo pajatsoa”, Warsta halusi korostaa vielä hankkeiden erilaisuutta. YVA- ja lupamenettelyjen yhdistäminen on huomattavasti helpompaa olemassa olevaan paikkaan tehtävissä laajennushankkeissa, kuin mammuttimaisissa uushankkeissa, joissa YVA:n tuoma lisäarvo on paljon suurempi.

Toiseksi Warsta halusi tuoda esiin sen, että välillä viranomaisen ja tutkijan on hyvä miettiä prosesseja myös asianosaisen ja asiakkaan näkökulmista. Asianosainen haluaa päästä lausumaan hankkeesta, eikä häntä kiinnosta kuullaanko nyt kaa- vasta, YVAsta vai luvasta.

Prosessien ydinkohtia eli sitä, mikä on kunkin prosessin suurta bonusta,

pitäisi miettiä. Yhdistämisen mahdollisuuksien löytäminen edellyttää kokonaisuuden tarkastelua ja ”out of the box -ajattelua”.

Veistola aloitti toisen puheenvuoronsa sillä, että Suomen luonnonsuojeluliitto on periaatteessa kannattanut yhden luukun mallia ja jatkoi korostamalla sen tärkeyttä, että YVA tehdään ennen ympäristölupahakemuksen jättämistä. YVA-selvitykset voivat muuttaa vaihtoehtojen toteuttamismahdollisuuksia.

Jos hankkeesta vastaava ennakoi luvan hakemista ennen YVA:n loppua, voi helposti joutua ampumahiihdon tapaan sakkokierrokselle, jossa hukataan aikaa ja rahaa. YVA:n päätulos on hyvä suunnittelu, jota kaikin eniten tarvitsee firma itse.

Veistola päätti puheenvuoronsa toteamukseen siitä, että YVAa ei

missään nimessä pidä latistaa ympäristöluvan esileikiksi, koska siinä menetettäisiin YVA:n lisäarvo suunnittelutiedon tuottamisessa ja sosiaalisen toimiluvan rakentamisessa.

”Todella hyviä ja uusiakin näkökulmia. En edes yritä yhteen vetää.” Kun yleisöstä ei kuulunut kysymyksiä, Pölönen päätti paneelin kiitoksiin.

Paneelikeskustelun osallistujat vasemmalta oikealle: Riitta Rönn, Tomi Rinne, Matias Warsta ja Tapani Veistola.

YVA ry palkitsi Fingrid Oyj:n

ARTIKKELIN ON LAATINUT SONJA OKSMAN FINGRIDIN LEHDISTÖTIEDOTTEEN 30.3.2017 PERUSTEELLA.

Yva ry palkitsi Fingrid Oyj:n Hyvä YVA – palkinnolla Hanhikivi 1 – ydinvoimalaitoksen kantaverkkoon liittämiseen tarvittavien voimajohtojen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä, jonka avulla haettiin sopivaa reittiä lähes sadan kilometrin mittaiselle voimajohtoyhteydelle. YVA:ssa yhteysviranomaisena toimi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

Kuten hyvän YVA:n kuuluukin, YVA-menettely toimii Fingridissä suunnittelun työkaluna. Fingrid hakee sen avulla uusille voimajohdoille ympäristöön parhaiten sopivaa reittiä yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Fingrid on kehittänyt toimintamallejaan siten, että YVA-menettely palvelisi mahdollisimman hyvin kaikkia osapuolia.

Maanomistajille suunnattua tiedottamista ja osallistamista on lisätty sekä parannettu hankeviestinnän ymmärrettävyyttä. Vaikutusten esittämisen tapoja on kehitetty siten, että jokainen hankkeesta kiinnostunut helposti löytäisi itselleen merkityksellisen tiedon pitkän voimajohtohankkeen laajasta aineistosta.

Fingridillä otetaan yhtiölle jo toistamiseen myönnetty palkinto ilolla vastaan. ”Tämänkin YVA-menettelyn aikana teimme ympäristövaikutusten vähentämiseksi voimajohtoreitteihin tarkistuksia ja otimme tarkasteluun uusia johtoreittejä, mistä voi kiittää maanomistajilta ja muilta sidosryhmiltä saatua palautetta”, kertoo YVA-menettelyssä Fingridin yhteyshenkilönä toiminut yritys vastuun kehityspäällikkö Satu Vuorikoski.

”Tavoitteenamme on toteuttaa voimajohtohankkeet niin ihmisten kuin ympäristön kannalta mahdollisimman vähin haitoin. Olemme

sitoutuneet vastuullisiin toimintatapoihin ja kehitämme niitä jatkuvasti”, Vuorikoski tiivistää.

”Kiitämme yhteysviranomaisena toiminutta Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta, ympäristövaikutusten arviointityön toteuttanutta konsulttia FCG Suunnittelu- ja tekniikka Oy:tä, sekä toisena hankevastaavana toimintanutta Fennovoima Oy:tä ja kaikkia YVAssa mukana olleita.”

On todella hienoa, että panostuksemme voimajohtohankkeiden YVA-menettelyn kehittämiseen on osoittautunut toimivaksi, summaa Vuorikoski.

Hyvä YVA-palkinnon vastaanottaneet järjestyksessä vasemmalta oikealle ovat Satu Vuorikoski (Fingrid Oyj), Pasi Saari (Fingrid Oyj), Leila Väyrynen (FCG) Tuukka Pahtamaa (Pohjois-Pohjanmaan ELY).

”Tavoitteenamme on toteuttaa voimajohtohankkeet niin ihmisten kuin ympäristön kannalta mahdollisimman vähin haitoin. Olemme sitoutuneet vastuullisiin toimintatapoihin ja kehitämme niitä jatkuvasti”, Vuorikoski tiivistää.”

Hyvä YVA ja Hyvä SOVA -ehdotuksia voi jättää ympäri vuoden!

Muistathan, että palkinto-ehdotuksia voi jättää ympäri vuoden. Yhdistyksen nettisivuilla osoitteessa <http://www.yvary.fi/yva-palkinto/> on jatkuvasti avoinna ehdotuslomake. Lomakkeella voi jättää tiedot palkittavaksi ehdottamastaan YVA- tai SOVA-menettelystä tai suositella henkilökohtaisen tunnustuspalkinnon saajaa. Samalla pyydetään jättämään

lyhyt perustelu, jonka lisäksi palkintoraati luonnollisesti tutustuu ehdotettuun menettelyyn. Vinkkejä mahdollisista palkittavista voi myös antaa hallituksen jäsenille sähköpostitse. Erityisen tervetulleita ovat vinkit ansioituneista SOVA-selvityksistä!

YVA-palkinto -sivulla on ehdotuslomakkeen lisäksi

nähtävissä kilpailun säännöt sekä aiemmat palkitut. Kaikki sivun kautta jätetyt ehdotukset tulevat raadin tietoon, ja ne huomioidaan asianmukaisen vuoden palkintoharkinnassa. Seuraavassa YVA-päivässä keväällä 2018 palkitaan vuoden 2017 aikana päättyneiden menettelyiden parhaimmisto palkintosääntöjen mukaisesti.

www.yvary.fi/yva-palkinto/

YVA-julkaisut

Osallistun kaavoitukseen

Kuntalaisen opas Haliseva-Soila, Merja (toim.) (2016-12). Elinympäristöllä on ihmisen hyvinvoinnille suuri merkitys. Fyysisen ympäristön muotoutumista ohjataan kaavoituksella. Kunnilla on itsehallintoon perustuen kaavoitusoikeus eli kaavoitusmonopoli.

Kunnat laativat kaavoja ja muita suunnitelmia, joilla vaikutetaan ratkaisevasti tulevaisuuden elinympäristöön. Näiden päätösten valmisteluun kannattaa osallistua. Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) sekä sitä täydentävä maankäyttö- ja rakennusasetus (MRA) ohjaavat maankäytön suunnittelua eli kaavoitusta.

Suunnittelun hyvä laatu on laissa selkeästi kytketty osallistumiseen, vuorovaikutukseen ja avoimeen tiedottamiseen. Kunnilla on velvollisuus

järjestää osallistuminen ja ottaa vastaan mielipiteitä suunnitelmista.

Oppaassa kerrotaan osallistumisesta kuntien kaavoitukseen. Kohderyhmänä ovat kuntalaiset, joille kaavoitus saattaa olla vierasta. Tavoitteena on tehdä tutuksi kaavoituksen sisältöä ja sanastoa sekä kannustaa osallistumaan oman elinympäristön kehittämiseen.

Sarjakuvan on tehnyt Taina Korte

Yhden luukun periaate

Valtioneuvoston raportissa tarkastellaan ympäristöllisten menettelyjen tavoitteita, soveltamisaloja, viranomaisratkaisuja, hankkeiden lukumääriä eri menettelyissä ja menettelyjen ajallista kestoa. Tältä pohjalta arvioidaan, mitkä menettelyt olisi mahdollista yhdentää yhden luukun malliin ja miten tämä voitaisiin tehdä.

Ehdotettavana ratkaisuna menettelyjen kehittämiseksi muodostetaan yhden luukun periaatteen eri toteutusvaihtoehtoja yhdistävä malli. Sen keskeisiä osia ovat menettelyjä yhteen sovittava oikeudellinen sääntely ja sähköisen asiointin kehittäminen.

Yhden luukun malli rakentuu kolmen ydinmenettelyn varaan. Näitä ovat ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa-, maa-aineslain mukainen maa-aineslupa- ja vesilain mukainen vesilupamenettely. Muut ympäristölliset menettelyt voidaan yhdistää näihin menettelyihin. Yhden luukun mallia koodinoivana viranomaisena toimii joka aluehallintovirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen riippuen käsiteltävästä hankkeesta.

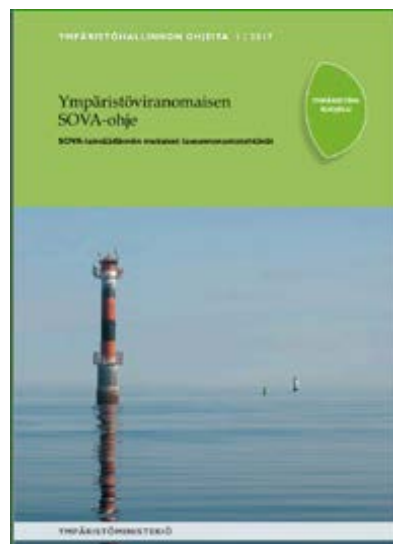
Yhteysviranomaisen SOVA-ohje

Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005) (SOVA-laki) ja sitä täydentävä asetus (347/2005) sisältävät säännöksen yleisestä velvollisuudesta arvioida ympäristövaikutuksia sekä säännökset tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristöarvioinnista.

Alueellisena ympäristöviranomaisena elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa lausunnonantotehtävistä, jotka koskevat ympäristöarviointien toteuttamista ja soveltamistarpeen harkintaa.

Tämä ohje on laadittu näiden lausunnonantotehtävien tueksi. Ohjeen tavoitteena on - SOVA-lain toimeenpanon edistäminen aluetasolla - ympäristöarviointien laadun parantaminen - tehtävien hoitoon liittyvien hyvien käytäntöjen edistäminen - viranomaistoiminnan ja siinä käytettävien resurssien käytön tehostaminen.

Ohje on luonteeltaan suositus hyviksi käytännöiksi. Ohjeeseen on koottu lausunnonantotehtäviä koskevat SOVA-lainsäädännön säädökset sekä tehtävien hoitoa koskevia periaatteita, toimintatapoja ja työtä helpottavia muistilistoja.

Tuulivoimaloiden ympäristövaikutukset ja selvitykset

Hallitus sopi tuulivoiman terveys- ja ympäristövaikutusten selvitysten teosta marraskuussa 2016 annetun vuoteen 2030 tähtäävän kansallisen energia- ja ilmastostrategian yhteydessä.

Samaan aikaan kokoavan katsauksen kanssa on valmistunut selvitys Tuulivoimaloiden tuottaman äänen vaikutukset terveyteen sekä Kirjallisuusselvitys tuulivoimaloiden vaikutuksista linnustoon ja lepakoihin.

Tämä ympäristöministeriön laatima kokoava katsaus on tuulivoiman terveys- ja ympäristövaikutusten selvitysten tausta-aineistoa. Katsauksessa on mukana ympäristöministeriön tuulivoimaloiden ympäristövaikutuksiin liittyvät ohjeistukset sekä muita lähinnä kansallisen tason tutkimuksia ja selvityksiä

Yva ry:n hallitus

Erkki Ikäheimo, puheenjohtaja
etunimi.sukunimi(a)gmail.com
+358 (0)40 591 1087

Päivi Karvinen, varapuheenjohtaja
etunimi.sukunimi(a)jippii.fi
+358 (0)44 599 4706

Kalle Reinikainen, Impaktin päätoimittaja
etunimi.sukunimi(a)poyry.com
+358 (0)50 590 7640

Helena Iltanen, sihteeri
etunimi.sukunimi(a)aalto.fi
+358 (0)44 548 4099

Kirsi Lehtinen, Ramboll Finland Oy
etunimi.sukunimi(a)ramboll.fi
+358 (0)40 722 4104

Sonja Oksman, Sito Oy
etunimi.sukunimi(a)sito.fi
+358 (0)40 631 1877

Antti Puhalainen, Kaakkois-Suomen ELY-keskus
etunimi.sukunimi(a)ely-keskus.fi
+358 (0)40 778 9905

Mattias Järvinen, FCG Finnish Consulting Group Oy
etunimi.sukunimi(a)fcg.fi
+358 (0)40057 5569

Satu Vuorikoski, Fingrid Oy
etunimi.sukunimi(a)fingrid.fi
+358 (0)40737 2321

Toimihenkilöt

Timo Huhtinen, taloudenhoitaja, Sito Oy
etunimi.sukunimi(a)sito.fi
+358 (0)40 542 5291

Asiantuntijajäsenet

Anne Kangasaho,
Ympäristön melu- ja värinävaikutukset

Sito Oy anne(a)kangasaho.fi
+358 (0)44 7500876

Jorma Jantunen,
YVA-lainsäädännön kehittäminen
Suomen ympäristökeskus SYKE
etunimi.sukunimi(a)syke.fi
tel. +358 (0)40 517 3446

Janna Riikonen
Hyvä YVA- ja SOVA-palkinnot
Golder Associates Oy
etunimi_sukunimi@golder.fi
+358 40 455 9620

Leena Lusa,
Maankäytön suunnittelu / kaavoitus
leenalusa101@gmail.com
+358 44 235 9094

Gilbert Koskela
Lausuntojen valmistelu
Vantaan kaupunki, Kivistö-projekti
etunimi.sukunimi@vantaa.fi
+358 9 8392 2739

Tapani Kauppinen,
Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, THL
etunimi.sukunimi(a)thl.fi

Sakari Niemelä,
Ympäristöjuridiikka,
Asianajotoimisto Ympäristölaki Oy
etunimi.sukunimi(a)ymparistolaki.fi
+358 (0)40 505 8064

Nunu Pesu,
Vaikutusten arviointi kaavoituksessa
Ympäristöministeriö
sukunimi.etunimi(a)gmail.com

Ismo Pölönen,
Ympäristöjuridiikka
Itä-Suomen yliopisto
etunimi.sukunimi(a)uef.fi

Tapani Veistola,
Ympäristöjärjestöt
Suomen luonnonsuojeluliitto
etunimi.sukunimi(a)sll.fi

YVA-päivä Tieteiden talossa torstaina 22.3.2018

Perinteinen vuotuinen valtakunnallinen YVA-päivä pidetään torstaina 22.3.2018 Helsingissä Tieteiden talossa (Kirkkokatu 6). Tiedot YVA-päivän ohjelmasta julkaistaan tammi-kuussa 2018, jolloin myös ilmoittautuminen alkaa. www.yvary.fi

EIALAW 2018 -konferenssi Tieteiden talossa 23.3.2018

Heti YVA-päivän jälkeisenä päivänä, perjantaina 23.3.2018, järjestetään kansainvälinen EIALAW 2018 -konferenssi, joka pidetään Helsingissä Tieteiden talossa (Kirkkokatu 6). Ilmoittautuminen konferenssiin on jo käynnissä. Lisää tietoja konferenssista löytyy nettisivuilta: www.yvary.fi/ konferenssin

Liity Yva ry:hyn

Yva ry toimii yhdyssiteenä ja keskustelu-foorumina alalla toimivien kesken, tiedottaa jäsenilleen YVAN kehityksestä ja järjestää alaan liittyvää koulutusta. Yhdistyksen jäsenenä saat tämän Impakti-lehden 1–2 kertaa vuodessa, jäsenkirjeitä, sähköpostitiedotteita sekä voit osallistua yhdistyksen jäseniltoihin ja opintoretkeihin.

Jäsenmaksu on 15 euroa vuodessa, kannatusjäseniltä 150 euroa. Voit liittyä jäseneksi maksamalla jäsenmaksun Yva ry:n tilille Danske Bank FI28 8000 1170 3337 78. Merkitse tiedonantoihin osoitteesi ja sähköpostiosoitteesi.

Jäsenrekisteriin voit antaa itsestäsi seuraavia tietoja: nimi, kotiosoite, kotipuhelin, työpaikka, työosoite, työpuhelin, sähköposti sekä lyhyt kuvaus koulutuksestasi ja taustastasi. Jos et halua, että tietojasi jaetaan yhdistyksen jäsenille tai YVAan liittyviin kaupallisiin tarkoituksiin (esim. koulutustilaisuuksien markkinointi), ilmoita asiasta sihteerille.

Tietosi tai tietojesi muutokset voit lähettää sähköpostitse osoitteeseen: mail@yvary.fi.

YVA ry:n pikkujoulut Helsingissä keskiviikkona 22.11.2017

Finnish Consultant Group'in (FCG) pääkonttorilla (Osmontie 34, Helsinki) alkaen klo 18.00. Ilmoittautumisl linkki ja -ohjeet löytyvät Yva ry:n kotisivuilta www.yvary.fi/eialaw2018/Pikkujoulut Ennakkotervetuloa!

Ovatko sähköpostitietosi kunnossa?

Yva ry:n jäsentiedotteet lähetetään vain sähköpostitse. Jos olet yhdistyksen jäsen, mutta et ole saanut yhdistyksen jäsenkirjeitä, ilmoita sähköpostiosoitteesi Yva ry:n sähköpostiin mail@yvary.fi.

YVA:N KANNATUSJÄSENET

SWECO

 Tuulivoima

 Golder Associates

Asianajotoimisto Ympäristölaki Oy

 KEMIJOKI OY

FINGRID

VAHANEN

RAMBOLL

 PÖYRY

FCG
SUUNNITTELU JA TEKNIikka

SITOWISE